

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 330.341.1

Волошук К.Б.,
д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки,
підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,
Подільський державний аграрно-технічний університет

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Постановка проблеми. В умовах ринкових відносин важливу роль у стабільній роботі підприємств відіграють його ресурси, що становлять основу економічного потенціалу. Залежно від джерел формування ресурсного потенціалу та ефективності його використання залежать економічні показники діяльності підприємства. Особливої актуальності ця проблема набуває через обмеженість самих ресурсів, що зумовлює необхідність постійного пошуку шляхів їх оновлення, поповнення та ефективного використання. Саме тому одним з головних завдань та пріоритетів діяльності повинно бути ефективне нарощення та використання ресурсного потенціалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування та використання ресурсного потенціалу досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені: В.Г. Андрійчук, В.О. Василенко, М.В. Гладій, В.К. Гаркавий, Н.С. Краснокутська, Г.М. Підлісецький, П.Т. Саблук, Д.А. Чернишов, Ю.Ю. Донець. Проте більшість теоретичних концепцій розвитку ресурсного потенціалу, його структури та властивостей, що лежать в основі його використання, є недостатньо обґрунтованими з врахуванням необхідності інноваційного розвитку.

Постановка завдання. Метою дослідження є розробка механізму ресурсного забезпечення для створення стійких конкурентних переваг інноваційного розвитку.

Для досягнення поставленої мети визначені такі завдання:

- здійснити теоретичне обґрунтування ресурсного забезпечення розвитку;
- провести діагностику рівня ресурсного забезпечення та ефективності функціонування агробізнесу;
- обґрунтувати механізми ресурсного забезпечення з врахуванням ключових компетенцій та динамічної здатності підприємств до ефективного інноваційного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі конкурентоспроможність забезпечується переважно нарощуванням наявних ресурсів, впровадженням нових технологій, інноваційних трансформацій. Ринкове середовище висуває жорсткі вимоги до джерел оновлення, напрямів розбудови і зміцнення ресурсного потенціалу, підвищення ефективності використання ресурсів, зниження затрат на виробництво. Конкурентне господарювання виступає як найбільш дієвий механізм відтворення ринкової рівноваги, що є неможливим без інноваційного розвитку та оптимізації використання ресурсного потенціалу.

Ресурси - це сукупність матеріальних і нематеріальних елементів, які прямо чи опосередковано беруть участь у виробничому процесі. Процес функціонування підприємств постійно вимагає залучення нових ресурсів. Категорія «ресурс» - означає запас, джерело. До ресурсів зараховуються запаси та джерела сировини, матеріалів, майно та грошові кошти, праця. Особливістю категорії ресурси є їхня відтворюваність, яка здійснюється як у формі споживчої вартості, так і у формі вартості.

Термін «потенціал» (лат. - сила) - можливість, здатність, сила, що існує в прихованій формі і може виявлятися за певних умов. Отже, потенціал - це сукупність ресурсів і можливостей, які можуть бути використані підприємством для досягнення певних цілей. Основу поняття категорії ресурсний потенціал становить загальна категорія ресурси. Коло визначень ресурсного потенціалу підприємства дуже широке – від надзвичайно вузького його розуміння як річного обсягу виробництва продукції до таких загальних категорій, як соціально-економічна система [2, с. 6].

Ресурсний потенціал підприємства характеризують такі показники: реальні можливості підприємств у тій чи іншій сфері економічної діяльності; обсяги ресурсів і резервів як залучених, так і не залучених у виробництво; спроможність менеджерів до використання ресурсів для створення продукції, товарів і послуг з метою отримання максимального прибутку; форма підприємництва і відповідна організаційно-правова структура [3, с. 84-87].

З точки зору підприємства як господарюючого суб'єкта ресурсний потенціал є важливим

чинником, який впливає на ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства, підвищення його конкурентоспроможності.

Різноманіття підходів до розуміння сутності ресурсного потенціалу дає змогу вважати його багатоаспектним поняттям. На наш погляд, ресурсний потенціал є системою взаємопов'язаних різних видів ресурсів, які є у розпорядженні підприємства або можуть бути залучені до його господарської діяльності та спроможність менеджерів до використання ресурсів для створення продукції, товарів і послуг для максимального задоволення потреб споживачів та підвищення конкурентоспроможності на ринку з метою отримання максимального прибутку.

Він характеризує не весь запас конкретного ресурсу, а ту його частину, яка залучена у виробництво з урахуванням економічної доцільності та досягнень науково-технічного прогресу і включає в себе не тільки сформовану систему ресурсів, а й нові альтернативні ресурси та їхні джерела. Елементами ресурсного потенціалу підприємства є такі види ресурсів: трудові; фінансові; земельні; матеріальні, що складаються з основних засобів і оборотних активів; нематеріальні; інформаційні. При цьому він визначається не просто кількістю та якістю ресурсів, які є на цей момент, а й їхнім оптимальним співвідношенням, відповідністю їхньої величини і складу потребам вирішуваних завдань.

З огляду на сучасний стан економіки, наявність ресурсного потенціалу на підприємстві ще не свідчить про ефективність діяльності підприємства. Ефективна діяльність підприємства забезпечується насамперед за рахунок якості формування і використання ресурсного потенціалу. Інвестиції в ресурси є формою оптимального капіталу. Відомо, що їхня якість дає змогу зменшити втрати, підвищити ефективність виробництва.

Вважаємо доцільним використання матричних методів для визначення ресурсного забезпечення інноваційного розвитку. Зокрема, метод портфельного аналізу на основі матриці «частка ринку - зростання» дозволяє з'ясувати, в якому напрямку слід розвиватися, щоб зберегти свої позиції, чи слід і як взагалі необхідно їх змінювати, дозволяє визначити, які ресурси необхідні для забезпечення надійних позицій і як розподілити стратегічні грошові кошти між стратегічними зонами господарювання в майбутньому для їх утримання. Метод матриці «привабливість ринку – ефективність бізнесу» допомагає з'ясувати, як існуючий бізнес дозволяє забезпечити ефективність діяльності організації з врахуванням внутрішнього потенціалу та зовнішніх можливостей розвитку. Метод матриці «перспективи розвитку бізнесу – конкурентоспроможність» (матриця направленої політики) орієнтує діяльність організації на пошук змін та залучення ресурсів залежно від етапу життєвого циклу товару.

Використання аналізу стратегічного розриву дає можливість встановити відхилення, які можуть виникати у процесі досягнення цілей розвитку організації і вишукувати ті ресурси, які дозволять їх досягнути. Поле стратегічних рішень може охоплювати широкий спектр пропозицій щодо освоєння і використання різних ресурсів організації [4, с.52].

Критерій ефективності виробничо-ресурсного потенціалу повинен забезпечувати кількісне вимірювання рівня та темпів його зміни. Структура критерію повинна відображати два фактори процесу: живу і уречевлену працю. Якщо вважати, що обсяги виробництва залежать від відповідності рівня розвитку виробничо-ресурсного потенціалу рівню науково-технічного прогресу та форми його використання, то очевидно, що таким критерієм повинно бути зменшення витрат на одиницю продукції.

Відповідно з обраним критерієм визначається склад факторів, які реально впливають на процес управління використанням виробничо-ресурсного потенціалу. Кожному чиннику може бути ідентифікований показник, який кількісно відображає вплив чинника на оцінку ефективності. Відповідно до класифікації всі показники можна поділити на дві групи: часткові, що використовуються тільки у конкретних галузях; узагальнені, що використовуються в усіх галузях економіки [7, с. 39-40].

Враховуючи напрямки у підвищенні наукового рівня обґрунтованості управління рішень на основі оцінки економічної ефективності розвитку виробництва та використання виробничо-ресурсного потенціалу, доцільно враховувати наступне: єдність і взаємодія виробничих ресурсів у процесі виробництва продукції; оптимальне управління показниками, які визначають рівень використання і відтворення виробничо-ресурсного потенціалу, виходячи як з локальних завдань, так і з завдань розвитку підприємства; варіантності у підвищенні ефективності функціонування підприємств, виходячи з можливої різноманітності; управління показниками ефективності використання виробничо-ресурсного потенціалу під кутом зору пошуку оптимального рівня інтенсивності використання окремих видів ресурсів [8, с. 52-53].

Практика розроблення показників функціонування та розвитку виробництва свідчить про недостатній зв'язок показників як між окремими напрямками розвитку підприємств, так і ресурсним забезпеченням. Недостатньо враховується в економічній оцінці варіантність розвитку виробництва і споживання ресурсів, їх віддача, значущість та питома вага окремих ресурсів. Очевидно, що питання визначення економічної ефективності має багатоаспектний характер.

Для визначення рівня ефективності діяльності підприємств, використання їх виробничо-ресурсних потенціалів необхідно використовувати не тільки часткові показники господарської діяльності, але й показники узагальнюючі, інтегровані. Необхідне розроблення економіко-математичних моделей, які відображали б різні аспекти і наслідки розвитку виробництва, оновлення і відтворення виробничо-ресурсного потенціалу. Побудова моделі визначення рівня ефективності підприємства повинна допускати відповідне зростання, темп якого залежить від обраної економічної стратегії.

Потрібно відзначити, що структура виробничо-ресурсного потенціалу може розглядатись і в інших аспектах, які обумовлені специфікою виробництва, технологією і її режимом функціонування. Однак, дослідження структури виробничо-ресурсного потенціалу в аспекті використання фондових, трудових і сировинних ресурсів відкриває можливість визначення ефективності виробничо-ресурсного потенціалу як з позицій кінцевих результативних показників виробництва, так і рівня інтенсифікації використання ресурсів.

Дослідження ефективності використання виробничо-ресурсного потенціалу, при котрих в якості факторів-аргументів вибиралися показники ресурсомісткості виготовлення продукції, які розглядаються щодо використання фондових, трудових і сировинних ресурсів на підприємствах з урахуванням і коригуванням значень у зв'язку з неповним використанням виробничих потужностей показали наступну залежність: рівень ресурсної ефективності безпосередньо залежить від використання виробничо-ресурсного потенціалу. Чим вищий показник фондо-, трудо- та матеріаломісткості виробництва продукції, тим нижча ресурсна ефективність виробничо-ресурсного потенціалу. З вивчення цієї залежності також видно, що зростання фондоозброєності праці недостатньо забезпечується збільшенням фондовіддачі [9, с. 137-139].

Слід відмітити, що у процесі формування ресурсного портфеля підприємства особлива увага повинна зосереджуватись на управлінні стратегічними ресурсами, тобто тими елементами ресурсів або їх комбінацій, що є основою формування організаційних знань, досвіду і навиків як джерела компетенцій і динамічних здатностей компанії та мають потенціал генерування грошових потоків. Важливим є визначення оптимальної структури ресурсів, що забезпечують ефективну діяльність організації та значно полегшують пошук основних шляхів поліпшення використання ресурсного потенціалу в умовах зростаючої конкуренції не тільки на рівні країни, але і в межах світової спільноти.

Вважаємо, що необхідною умовою ефективного використання наявних ресурсів є забезпечення економії витрат, впровадження нових технологій, поліпшення форм і методів організації виробництва, підвищення рівня компетентності і динамічних здатностей персоналу і менеджменту підприємства.

Виділені напрямки поліпшення діяльності і зменшення витрат на ресурсне забезпечення діяльності підприємства можливі шляхом їх раціонального використання; уникнення непотрібних напрямків діяльності, що вимагають залучення додаткових ресурсів; створення конкурентних переваг, що найбільш повно дозволить використовувати внутрішній потенціал агробізнесу.

Формування сукупності всіх видів діяльності підприємства або створення певного цільового господарського портфеля для реалізації рекомендованих дій мають передбачити те, що нестабільне середовище, обмежені можливості загострюють проблеми підприємства у досягненні цілей у межах вибраної місії. Місія є інтеграційним декларативним виразником цілей. Цілі підприємства - це його бажаний стан, конкретні межі, яких воно має досягнути в усіх сферах діяльності в кінці стратегічного періоду і на проміжних етапах, конкретизують місію, виступають орієнтиром і мотивом поведінки всіх членів колективу для зростання частки ринку, задоволення запитів клієнтів, диверсифікація бази одержання прибутку, стабільний дохід.

Особливість інноваційного розвитку полягає у тому, що відповідне вдосконалення здійснюється через здійснення інноваційної діяльності – шляхом впровадження інновацій. Оскільки інноваційний розвиток має на меті покращення параметрів (показників) господарської діяльності підприємства, інноваційний потенціал, як відмічають науковці, визначає можливості суб'єкта підприємництва вирішувати проблеми, що зумовлюють необхідність впровадження тих чи інших інновацій.

Як видно із рис. 1, сучасні зовнішні та внутрішні виклики формують необхідність системного підходу до впровадження інновацій: мобілізації ресурсів і людського капіталу; модернізації існуючих, формування інноваційних та об'єднання підприємств в інноваційні кластери для зростання в підготовленій інфраструктурі. Такий підхід передбачає дослідження всієї сукупності можливих для підприємства інноваційних змін, вибір тих інноваційних продуктів, ресурсів і технологій, які забезпечать максимальну ефективність та конкурентоспроможність, а також неперервність оновлення та інтеграції господарського процесу на інноваційній основі.

Рис. 1. П'ять кроків до інноваційної економіки України

Джерело: удосконалено автором на основі [10]

Узагальнюючи наведені вище висновки і трактування інноваційного розвитку, можна виділити такі основні його риси: цілеспрямований процес вдосконалення підприємств, в основі якого лежить інноваційна діяльність, що передбачає покращення результатів, підвищення економічної ефективності та конкурентоспроможності на основі мобілізації ресурсів і людського капіталу; модернізації існуючих, формування інноваційних та об'єднання підприємств в інноваційні кластери та зростання в підготовленій інфраструктурі.

Висновки з проведеного дослідження. Вважаємо, що ресурсний потенціал підприємства – це сукупність ресурсів, що є в розпорядженні підприємства, а також спроможність власників, персоналу і менеджерів використовувати ресурси з метою виробництва конкурентоспроможних товарів (послуг) для задоволення потреб споживачів та отримання максимального прибутку.

Доведено, що сучасні зовнішні та внутрішні виклики формують необхідність системного підходу до впровадження інновацій, а саме потребують мобілізації ресурсів і людського капіталу; модернізації існуючих підприємств, формування інноваційних структур та об'єднання у підготовленій інфраструктурі в інноваційні кластери розвитку.

Встановлено, що важливим чинником ефективного розвитку є підвищення продуктивності виробничих ресурсів на основі врахування ключових компетенцій та динамічних здатностей як важливої складової інтенсифікації виробництва для створення стійких конкурентних переваг інноваційного розвитку.

Бібліографічний список

1. Василенко В.О. Стратегічне управління : навчальний посібник / В.О. Василенко, Т.І. Ткаченко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 396 с.
2. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посібн. / Н.С. Краснокутська. – К. : Вид-во ЦНЛ, 2005. – 352 с.
3. Сердак С.Е. Принципи ефективного управління ресурсами суб'єктів господарювання / С.Е. Сердак // Академічний огляд. – 2008. – № 2. – С. 83-88.
4. Зміцнення та ефективне використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств: монографія / Шобанін В.С., Червен І.І., Шобаніна О.В., Карєба М.І. ; За ред. чл.-кор. НААН України, проф. В.С. Шобаніна та д.е.н., проф. І.І. Червена – Миколаїв, МДАУ, 2010. – 205 с.
5. Підлісецький Г.М. Підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств / Г.М. Підлісецький // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 65-66.
6. Коваленко О.В. Ефективність використання ресурсного потенціалу підприємств / О.В. Коваленко // Вісник аграрної науки. – 2008. – № 7. – С. 70-72.
7. Мойса М.Я. Ресурсний потенціал підприємств та економічний механізм його раціонального використання / М.Я. Мойса // Економіка АПК. – 2004. – № 2. – С. 38-43.
8. Наумов Ю. Науково-методичне забезпечення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств / Ю. Наумов // Економіка АПК. – 2003. – № 10. – С. 52-55.
9. Мартиненко В.П. Стратегія життєздатності підприємств промисловості : навч. посібник / В.П. Мартиненко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 328 с.

10. П'ять кроків до інноваційної економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ireu.org.ua/2013/10/27/5-krokv-do-innovacijno%d1%97-ekonomiki-ukra%d1%97ni/>

References

1. Vasylenko, V.O. and Tkachenko, T.I. (2003), *Stratehichne upravlinnia* [Strategic Management], tutorial, Center for Educational Literature, Kyiv, Ukraine, 396 p.
 2. Krasnokutska, N.S. (2005), *Potentsial pidpriemstva: formuvannia ta otsinka* [Enterprise Potential: Formation and Evaluation], tutorial, Center for Educational Literature, Kyiv, Ukraine, 352 p.
 3. Serdak, S.E. (2008), "Principles of effective management of resources of economic entities", *Academic review*, no. 2, pp. 83-88.
 4. Shebanin, V.S., Cherven, I.I., Shebanina, O.V. and Kareba, M.I. (2010), *Zmitsnennia ta efektyvne vykorystannia resursnoho potentsialu silskohospodarskykh pidpriemstv* [Strengthening and efficient use of agricultural potential of agricultural enterprises], collective monograph, Mykolaiv State Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine, 205 p.
 5. Pidlisetskyi, H.M. (2008), "Increasing the efficiency of using resource potential of enterprises", *Economy AIC*, no. 5, pp. 65-66.
 6. Kovalenko, O.V. (2008,) "Efficiency of using resource potential of enterprises", *Bulletin of Agrarian Science*, no. 7, pp. 70-72.
 7. Moisa, M.Ya. (2004), "Resource potential of enterprises and economic mechanism of its rational use", *Economy AIC*, no. 2, pp. 38-43.
 8. Naumov, Yu. (2003), "Scientific and methodological support for the effectiveness of using the resource potential of enterprises", *Economy AIC*, no. 10, pp. 52-55.
 9. Martynenko, V.P. (2006), *Stratehiia zhyttiezdatnosti pidpriemstv promyslovosti* [The strategy of viability of industrial enterprises], tutorial, Center for Educational Literature, Kyiv, Ukraine.
- Piat krokiv do innovatsiinoi ekonomiky Ukrainy* [Five Steps to the Innovative Economy of Ukraine], (2013), available at: <http://ireu.org.ua/2013/10/27/5-krokv-do-innovacijno%d1%97-ekonomiki-ukra%d1%97ni/> (access date May 10, 2017).

Волощук К.Б. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Мета: розробка механізму ресурсного забезпечення для створення стійких конкурентних переваг інноваційного розвитку.

Методика дослідження. Для дослідження використовувались методи: абстрактно-логічний, монографічний, порівняння, графічний, розрахунково-конструктивний, аналізу і синтезу, економіко-математичні, матричні.

Результати. Встановлено, що структура ресурсного забезпечення для кожної організації є індивідуальною, виходячи із специфіки галузі, у якій вона функціонує, рівня економічного розвитку, стану потенціалу та вибраної стратегії інноваційного розвитку.

Обґрунтовано сутність поняття «Інноваційний розвиток» як процес вдосконалення ресурсного забезпечення з метою покращення результатів діяльності підприємства. Встановлено, що критерій ефективності повинен забезпечувати кількісне вимірювання рівня та темпів зміни виробничо-ресурсного потенціалу.

Визначено, що ресурсний потенціал підприємства – це сукупність ресурсів, що є в розпорядженні підприємства, а також спроможність власників, персоналу і менеджерів використовувати ресурси з метою виробництва конкурентоспроможних товарів (послуг) для задоволення потреб споживачів та отримання максимального прибутку.

Доведено, що сучасні зовнішні та внутрішні виклики формують необхідність системного підходу до впровадження інновацій, а саме потребують мобілізації ресурсів і людського капіталу; модернізації існуючих підприємств, формування інноваційних структур та їх об'єднання у підготовленій інфраструктурі в інноваційні кластери розвитку.

Наукова новизна. Обґрунтовано науковий підхід щодо ресурсного забезпечення на основі врахування ключових компетенцій та динамічних здатностей інноваційного аграрного розвитку.

Практична значущість. Отримані результати дослідження сприяють визначенню пріоритетності використання певного структурного співвідношення ресурсного потенціалу на основі аналізу позицій підприємства щодо можливості досягнення місії і цілей стратегічного ресурсного забезпечення інноваційного розвитку.

Ключові слова: інновації, стратегія, розвиток, ресурси, потенціал, компетенції, можливості, капітал.

Voloshchuk K.B. RESOURCE PROVIDING OF INNOVATIVE DEVELOPMENT

Purpose. To develop a mechanism for providing resources to create sustainable competitive advantages of innovative development.

Methodology of research. For a research were used methods: abstract-logical, monographic, comparison, graphical, calculation-constructive, analysis and synthesis, economic-mathematical, matrix.

Findings. It has been established that the structure of resource provision for each organization is individual, based on the specifics of the industry in which it operates, the level of economic development, the state of potential and the chosen strategy of innovation development.

Innovation development is defined as a process of improving resource support in order to improve the performance of the enterprise. The efficiency criterion should provide quantitative measurement of the level and rate of change of production-resource potential.

We believe that the resource potential of the enterprise - a set of resources at the disposal of the enterprise and the ability of owners, personnel and managers to use resources to produce competitive goods (services) to meet customer needs and maximize profits.

It is proved that the modern internal and external challenges create the need for a systemic approach to innovation and require the mobilization of resources and human capital, modernization of existing enterprises, the formation of innovative structures and their Association in a prepared infrastructure of innovative clusters development.

Originality. The scientific approach to resource provision based on the consideration of key competences and dynamic capabilities of innovative agrarian development is substantiated.

Practical value. The priority of using a certain structural balance of the resource potential of an organization is determined on the basis of an analysis of the position of the enterprise regarding the possibility of achieving the mission and goals on the basis of the strategic resource provision of innovative development.

Key words: innovation, strategy, development, resources, potential, competences, opportunities, capital.

Волощук Е.Б. РЕСУРСНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ

Цель: разработка механизма ресурсного обеспечения для создания устойчивых конкурентных преимуществ инновационного развития.

Методика исследования. Для исследования использовались методы: абстрактно-логический, монографический, сравнения, графический, расчетно-конструктивный, анализа и синтеза, экономико-математические, матричные.

Результаты. Установлено, что структура ресурсного обеспечения для каждой организации является индивидуальной, исходя из специфики отрасли, в которой она функционирует, уровня экономического развития, состояния потенциала и выбранной стратегии инновационного развития.

Обосновано сущность понятия «Инновационное развитие» как процесс совершенствования ресурсного обеспечения с целью улучшения результатов деятельности предприятия. Установлено, что критерий эффективности должен обеспечивать количественное измерение уровня и темпов изменения производственно-ресурсного потенциала.

Определено, что ресурсный потенциал предприятия – это совокупность ресурсов, имеющихся в распоряжении предприятия, а также способность владельцев, персонала и менеджеров использовать ресурсы с целью производства конкурентоспособных товаров (услуг) для удовлетворения потребностей потребителей и получение максимальной прибыли.

Доказано, что современные внешние и внутренние вызовы формируют необходимость системного подхода к внедрению инноваций, а именно требуют мобилизации ресурсов и человеческого капитала; модернизации предприятий, формирования инновационных структур и их объединения в подготовленной инфраструктуре в инновационные кластеры развития.

Научная новизна. Обоснованно научный подход ресурсного обеспечения на основе учета ключевых компетенций и динамических способностей инновационного аграрного развития.

Практическая значимость. Полученные результаты исследования способствуют определению приоритетности использования определенного структурного соотношения ресурсного потенциала на основе анализа позиций предприятия о возможности достижения миссии и целей стратегического ресурсного обеспечения инновационного развития.

Ключевые слова: инновации, стратегия, развитие, ресурсы, потенциал, компетенции, возможности, визначено капитал.